

Evropský justiční prostor ve věcech civilních

Nařízení č. 44/2001 (ES), o příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech civilních a obchodních

Část II - pravomoc základní, pravomoc alternativní

Doc.JUDr. Naděžda Rozehnalová,CSc.

Mgr. Jiří Valdhans

I. Základní schéma mezinárodní pravomoci

Prvá část nařízení je věnována mezinárodní pravomoci soudů členských států. 1/
Konkrétně je upravena:

- a) **Základní pravomoc** soudů postavená na domicilu 2/ žalovaného (čl. 2).
- b) **Alternativní pravomoc** (k základní pravomoci) upravující možnost žalovat u soudu státu, který má **blížeší vztah k projednávané věci** (čl. 5).
- c) **Alternativní pravomoc** (k základní pravomoci) reagující na některé **procesní jevy** způsobující, že je vhodné žalovat u soudu jiného státu než je soud domicilu žalovaného (čl. 6).
- d) **Speciální pravomoci** pro věci pojišťovací, spotřebitelské a pracovní (čl. 8 – 21) reagující na zvláštnosti těchto otázek a obsahující výrazně ochranné prvky. Tato se uplatní před pravomocemi základní a alternativními.
- e) **Výlučná pravomoc** mající přednost před všemi ostatními pravomocemi (čl. 22).
- f) **Dohodnutá pravomoc**, mající přednost před všemi jinými pravomocemi s výjimkou pravomoci výlučné (čl. 23). Zvláštní otázku představuje **podřízení** se zahájenému řízení (čl. 24).

Nařízení upravuje i některé procesní otázky související se zahájením řízení. Konkrétně je to povinnost ex offio zkoumat výlučnou pravomoc a zastavit řízení je-li zjištěno, že jiný soud členského státu má výlučnou pravomoc (čl. 25), povinnost zkoumat pravomoc dle nařízení tam, kde se osoba mající domicil na území jiného státu nezúčastní řízení (čl. 26), otázku litispendence (čl. 27) a související žaloby (čl. 28).

II. Základní pravomoc

Základem systému pravomocí je pravomoc soudů členského státu postavená na domicilu žalovaného. Státní příslušnost účastníků není rozhodující. Rozlišit je možné následující situace:

- a) **žalovaný má domicil (i státní příslušnost) ve státě soudu.** Takováto osoba musí být žalována u soudu státu svého domicilu (článek 2). Výjimkou mohou být situace, kdy je dána pravomoc dle jiných ustanovení nařízení (konkrétně dle článků 5 – 24, viz článek 3). Potom může být osoba žalována u soudu v jiném státě EU. Na osoby, na které dopadají pravidla o pravomoci dle nařízení, nelze uplatnit určitá mimořádná pravidla týkající se příslušnosti. Uvedena jsou v Příloze 1 (v případě ČR § 86 OSŘ).
- b) **Žalovaný má domicil, nikoli však státní příslušnost státu soudu.** Na takovouto osobu budou aplikována stejná pravidla jako na státního příslušníka tohoto státu (viz ad a). Na cizince majícího domicil na území ČR dopadají tudíž stejná pravidla jako na českého státního příslušníka.
- c) **Žalovaný má domicil mimo členské státy EU.** V tomto případě budou aplikovány jiné normy upravující tuto situaci (mezinárodní úmluvy či normy vnitrostátního původu). Výjimkou jsou případy článku 22 a 23. Kterákoli osoba mající domicil na území členských států se rovněž může domáhat založení pravomoci v tomto případě na pravidlech národních, zejména potom těch, která jsou uvedena v Příloze č. 1.

Pro doplnění pohledu na tuto problematiku je nutné si zopakovat, případně v daných souvislostech vyjasnit, následující: musí být dán pro aplikaci nařízení v projednávané věci mezinárodní prvek, jaký tento prvek musí být a zda musí být nutně intrakomunitární i na straně žalujícího?

Z neexistence výslovné zmínky o mezinárodním prvku (v personálním či věcném rozměru) nelze automaticky vyvozovat možnost aplikace na vnitrostátní situace (tj. situace nemající ani personální, ani věcný vztah k zahraničí). I když se takováto diskuse v minulosti objevila 3/. Důvodem je charakter předpisu sladujícího normy o mezinárodní pravomoci dotčené skupiny států, účel vyjádřený v Preambuli, vlastní ustanovení nařízení, která předpokládají existenci dalších pravidel o příslušnosti atd. Aplikace na vztahy bez mezinárodního prvku je zcela vyloučena. Stejně vyzněla i Jenardova Zpráva. 4).

Pokud jde o charakter mezinárodního prvku, není nezbytně nutné, aby byl vymezen personálně. Může jít jednak o kontakt věcný (poloha nemovitosti), nebo může jít o situaci, kdy obě osoby mají bydliště v jednom státě a k události dojde ve státě jiném. 5/

S tímto souvisí i odpověď na třetí otázku. Některá ustanovení k pozici strany žalující mlčí (typicky článek 2), případně z jejich konstrukce či znění výslovně vyplývá, že není nutné, aby obě osoby měly vztah k území EU (články 22 a 23). Postačí kontakt jedné osoby, příp. kontakt věcný (poloha nemovitosti atd). V jiných případech (článek 5 a 6) je naopak nutný další kontakt s územím EU. Ten však není nutně dán domicilem žalujícího na území států EU. K situaci, kdy má žalobce domicil na území třetího (nečlenského) státu, se vyjádřil ESD vícekrát. 6/ O této otázce jsme v obecné rovině hovořili také v minulé části.

Nařízení tak částečně i v části o pravomoci nahrazuje vnitrostátní normy o mezinárodní pravomoci. Pozice států se však mohou měnit i v závislosti na obsahu Přílohy č. 1. V případě ČR není pozice tak zcela jasná. Na rozdíl od Slovenska, které do Přílohy č. 1 uvedlo právě ustanovení § 37 a 39 ZMPS.

Pokud si shrneme vše uvedené, je možné říci následující.

Žaloba osoby ze státu třetího proti osobě domicilované na území ČR tak dle většinových názorů i judikatury ESD bude posuzována dle nařízení. V tomto směru nařízení nahrazuje ustanovení § 37 ZMPS i mimokomunitárně. Ztrácí tak povahu inter partes tradičně náležející úmluvám v oblasti procesní.

Jiná je situace, kdy osoba náležející personálně k ČR bude žalovat osobu domicilovanou na území třetího státu a budeme zkoumat možnou pravomoc českých soudů. V takovémto případě bude aplikován § 37 ZMPS a navazující normy o příslušnosti v OSŘ.

Závěr k článku 2 lze učinit následující. Pokud situace splňuje parametry časové (články 66,67), věcné (článek 1) a prostorové, a žalovaný má bydliště v členském státě (články 2-4), potom jsou potlačena pravidla o pravomoci vnitrostátní povahy. Pravidlo postavené na domicilu žalovaného se použije i tam, kdy spor nemá vztah k území jiného členského státu. 7/

III. Domicil

Ústředním bodem tohoto ustanovení je termín „**domicil**“, tj. bydliště či sídlo osoby. Ten je rozlišen v závislosti na tom, jedná-li se o osobu fyzickou či právnickou.

V případě **fyzických osob** je vymezen tento termín v článku 59:

- a) je-li osoba domicilována ve státě sídla soudu, který má o věci rozhodovat, rozhoduje o tom, zda osoba má či nemá domicil v tomto státě právní řád státu sídla soudu (lex fori).
- b) Není-li osoba domicilována ve státě sídla soudu, rozhodne o jeho domicilu na území členských států ES právní řád státu domnělého domicilu.

U osob právnických určuje domicil přímo nařízení v článku 60:

- a) je jím statutární sídlo, nebo sídlo ústřední administrativy, nebo hlavní místo podnikání.
- b) odstavec 2 obsahuje interpretaci termínu „statutární sídlo“ pro Spojené království a Irsko

c) pro určení sídla trustu se použije ustanovení norem mezinárodního práva soukromého státu, jehož soudy se věcí zabývají.

IV. Alternativní pravomoc dle článku 5

Možnost být žalován v jiném státě než je stát domicilu osoby žalované vyjadřuje článek 5. Zohledňuje blízkost rozhodné skutečnosti a sudiště. Z judikatury ESD je poměrně zřetelné, že tato varianta k článku 2 je vykládána spíše široce 8/. Nikoli jako výjimka.

Smlouva a vazba sudiště na místo plnění. Ustanovení článku 5 odst. 1 patřilo k těm částem úpravy, kde se objevila řada dotazů. Důvodem byly problémy s interpretací termínu smlouva, místa plnění atd. Při transformaci existoval zcela pochopitelně silný tlak na změnu. 9/ Z dosahu článku byly vyřazeny věci pracovní a u nejfrekventovanějších smluv jako je smlouva kupní a smlouva o dodávce služeb došlo k určení místa plnění. Struktura pravidla je nyní následující:

- základním kritériem pro vazbu na místo soudu je místo plnění předmětného závazku (čl. 5 odst. 1 písm. a),
- v případě smluv o dodávkách zboží a služeb je interpretace dána přímo v článku 5 odst. 1 písm. b). Strany si jednak mohou toto místo plnění dohodnout. Pokud tak neučiní, je tímto místem v případě dodávek zboží místo, kde bylo dodáno či mělo být dodáno. U dodávek služeb je jím místo, kde služba byla poskytnuta nebo měla být poskytnuta.

I když některá z rozhodnutí jsou překonána, jiná zůstávají stále aktuální. Vybrána jsou jen některá. 10/

Problematickou otázkou bezesporu bylo (a je), zda naplnění termínu „**místo plnění**“ má být dáno autonomně, na společném evropském základě (viz rozhodnutí 29/76 LTU Luftransportunternehmen GmbH and Co and CO KG v. Eurocontrol) nebo má k jeho naplnění vést konkrétní právní řád určený dle úvah mezinárodního práva soukromého.

Jedním z rozhodnutí reagujících na tento problém bylo rozhodnutí **12/76 Tessili v. Dunlop**. Zaznělo zde, že místo plnění závazku ve smyslu článku 5 odst. 1 je určeno právním řádem určeným kolizními normami státu soudu, kde je podána žaloba. Podobně bylo opakováno i v **C-288/92 Custom Made v. Stawa** pokud šlo o odkaz na unifikovanou hmotněprávní úpravu. V případě **C-440/97 Groupe Concorde v. The Master of the Vessel Suhadiwarno Panjan** bylo rovněž odmítnuto autonomní určení místa plnění a přijato kolizní určení. V tomto konkrétním případě již dle Římské úmluvy o právu rozhodném pro smlouvy, kde je navíc garance jednotného přístupu k právu.

Podobné je možné říci o rozhodnutí **14/76 de Bloos v. Bouyer**. V tomto případě byl řešen vztah z výhradního zastoupení. Do úvahy pro hodnocení místa plnění přicházela jednak smlouva o zastoupení, jednak smlouvy dílčí, které realizovaly zastupitelský vztah. Pro určení místa plnění ve smyslu článku 5 odst. 1 byla dle ESD rozhodující taková smluvní povinnost, která odpovídá smluvnímu nároku, na kterém založil žalující svou žalobu. Vzhledem k tomu, že se dále jednalo o nárok z porušení smlouvy, řešil ESD tento problém i z pohledu tohoto typu vazby. I zde opustil ESD snahu o vytvoření autonomního pojmu a odkázal na národní právo.

Dnes tam, kde je místo plnění dohodnuto, není nutné sahat k rozhodnému právu. Pokud ne, nutnost využití úvah na úrovni mezinárodního práva soukromého přetrvává, neexistuje-li unifikovaná úprava 11/. Termín „místo dodání“ je v jednotlivých úpravách různě vymezováno.

Na autonomní definici bylo naopak poukázáno v rozhodnutí ESD **31/82 Peters v. ZNAV** v souvislosti s termínem „smlouva“. Zaznělo zde, že smlouva je autonomní pojem vyžadující autonomní výklad bez návaznosti na vnitrostátní právní řád. V dalším potom bylo uvedeno, že

na závazek na zaplacení částky, která má svůj základ ve vztazích existujících mezi společností a jejími členy z důvodu členství, je nahlíženo jako na věc týkající se smlouvy ve smyslu článku 5 odst. 1. Nečiní se rozdíl v tom, zda závazek vznikl z jednání, jehož výsledkem je vznik členství, nebo z rozhodnutí orgánu společnosti.

Otázkou také může být, který ze závazků je pro určení místa plnění rozhodující. V případě **266/85 Shenavai v. Kreischer** byl za rozhodující pro určení místa plnění uveden závazek, který je pro plnění charakteristický. V případě **C-256/00 Besix v. Kretzschmar** bylo v souvislosti s problémy s určením místa plnění uvedeno, že v případě geograficky neomezených závazků k plnění a v důsledku toho k mnohosti míst, v nichž má být plněno je nutno určit pravomoc dle článku 2, nikoli dle článku 5 odst. 1. Otázka mnohosti rovnocenných míst byla řešena v rozhodnutí **C-420/97 Lethertex v. Bodetex**. Jedná-li se od dvě rovnocenné povinnosti vzniklé z jedné smlouvy, a dle kolizních pravidel soudu má jeden místo plnění v jednom státě a druhý ve druhém, nemá tento soud pravomoc dle článku 5 odst. 1 ke slyšení celé žaloby. Pro zmírnění problému lze samozřejmě žalovat vždy dle článku 2.

Problémy vazby doložky o určení místa plnění a prorogační dohody byly uvedeno v rozhodnutí **56/79 Zelger v. Salintri**. Dle něj, je-li místo plnění obsaženo v doložce, která je dle rozhodného národního práva platná, s ohledem na článek 5 odst. 1, resp. bez ohledu na požadavky článku 17 (dnes článek 23, ustanovení o prorogaci), má soud tohoto místa danu pravomoc.

Otázka určení pravomoci dle článku 5 odst. 1 a sporu o existenci smlouvy byla řešena v **38/81 Effer v. Kantner**. Pravomoc dle článku 5 odst. 1 je dána i tehdy, kdy je sporná existence smlouvy, na níž je postaven závazek.

Otázka nutného přímého smluvního vztahu mezi stranami byla rovněž předmětem rozhodnutí. V případě **C-26/91 Handte v. Traitements Mecano-Chimique** bylo uvedeno, že nelze aplikovat článek 5 odst. 1 na situace, kde není přímý smluvní závazek. V tomto případě toto bylo dáno tím, že na jedné straně stál kupující, na druhé straně výrobce, který nebyl vůči kupujícímu přímým prodávajícím (jednalo se o odpovědnost za výrobek). V zásadě obdobná situace byla řešena v případě **C-265/02 Frahuil SA v. Assitalia SpA**. Dle rozhodnutí termín „závazek ze smlouvy“ nepokrývá takový závazek, který chce ručitel, který zaplatil celní dluh na základě záruky uzavřené se zasilatelem, vykonat cestou regresu proti vlastníkovu zboží, jestliže naposledy jmenovaný, který nebyl stranou ručitelské smlouvy, neautorizoval uzavření takovéto smlouvy.

I když zásah směrem k předvídatelnosti pravidel uvedených v článku 5 odst. 1 byl značný, teprve budoucnost ukáže, zda se podařilo odstranit interpretační problémy. ESD prozatím nerozhodoval případy dle článku 5 odst. 1 nařízení. Všechny se doposud týkaly Úmluvy.

Výživné a vazba na domicil oprávněného. Ustanovení článku 5 odst. 2 umožňuje oprávněnému (tj. i tomu, kdo vznášá žalobu poprvé) podat návrh v místě svého domicilu či obvyklého pobytu. Výslovně jsou upraveny případy výživného, o němž má být rozhodováno současně s řízením týkajícím se osobního stavu. Termín „výživné“ má být interpretován autonomně. Z rozhodnutí ESD lze poukázat na stanovisko promítající se do široce pojeté interpretace tohoto termínu (**rozhodnutí 120/79 Cavel v. Cavel**) a naopak otázku regresu částky poskytnuté orgánem moci veřejné cestou vzdělávacího grantu dle veřejného práva příjemci výživného (**C-433/01 Freistaat Bayern v. Jan Blijdenstein**). Tyto typy pohledávek jsou z dosahu článku vyloučeny.

Protiprávní jednání. Žalobce může ve věcech týkajících se protiprávního jednání (deliktu) či jednání, které je postaveno na roveň protiprávnímu jednání (kvasideliktu), podat žalobu u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události. Nařízení se, stejně jako kolizní normy obsahující obdobná ustanovení, potýká s problémem, zda za toto místo považovat to, kde došlo k samotné škodě (*loci damni infecti*), či to místo, kde došlo k jednání, které posléze zapříčinilo vznik škody (*loci delicti*). Tato dvě místa se mohou nacházet na

území různých států. Interpretační dotazy zde směřují jednak k termínům delikt a kvasidelikt, jednak k termínu místo, kde došlo ke škodné události.

ESD dospěl k názoru, že pojem „místo, kde došlo ke škodné události“ musí být chápán tak, že zahrnuje jak místo vzniku škody, tak místo, kde došlo k jednání, které zapříčinilo vznik škody. Je potom na žalobci, aby v případě diversity zvolil z těchto míst respektive států ten, u jehož soudu podá žalobu. Judikováno tak bylo např. v rozhodnutí **C-21/76 Biera Reinwater v. Mines de Potasse d'Alcase**, kde podstatou sporu bylo poškození úrody v Nizozemsku následkem vypouštění solného odpadu do Rýna podnikatelem domicilovaným ve Francii. V odůvodnění rozhodnutí zaznělo, že zvláštní příslušnost podle článku 5 odst. 3 je založena na úzkém vztahu mezi soudem místa, ve kterém nastala škodná událost, a sporem z této události. Soud místa, kde došlo ke škodě, je pravděpodobně schopen lépe spor posoudit a rozhodnout i jednodušeji provádět dokazování. Obdobně bylo judikováno i v případě **C-364/93 Marinari v. Lloyd's Bank**. Zde ESD stanovil i určitá omezení v určení pravomoci (místo, kde došlo ke škodné události, nemůže zahrnovat každé místo, kde bylo možné pocítit nepříznivé důsledky deliktního jednání).

Naopak příliš extenzivním výkladům místa, kde došlo ke škodné události, by mělo zamezit rozhodnutí **C-168/02 ve věci Kronhofer**. Poškozený R. Kronhofer (Rakousko) se domáhal před rakouskými soudy odškodnění po společnosti Protectas (Německo), která ho podle jeho názoru přesvědčila k nákupu opcí na akcie, aniž ho upozornila na nebezpečí této operace. Kronhofer investoval v Německu částku přes 80tis. USD. Rakouský Oberster Gerichtshof se ESD dotázal, zda místo, kde došlo ke škodné události, je možné vykládat tak extenzivně, že by pod něj v případě čistě majetkové újmy, která postihla majetek poškozeného v jednom státě, bylo možné zahrnout místo bydliště poškozeného ve smyslu centra jeho majetkových zájmů. ESD konstatoval, že pravidla o zvláštní pravomoci mají být vykládána úzce a nedovolují výklad, který by přesáhl případy nařízením předpokládané. Připuštění podání žaloby v Rakousku by způsobilo, že určení pravomoci soudu by záviselo na předem nejistých okolnostech, jako je například centrum majetkových zájmů žalobce. Došlo by tak k narušení jednoho ze základních cílů nařízení, kterým je naopak posílení právní jistoty osob tím, že žalobce je schopen snadno určit soud, kde má žalovat a žalovaný může s dostatečnou jistotou předvídat, kde může být žalován.

Konkretizací místa, kde došlo ke škodné události, se ESD zabýval v rozhodnutí **C-51/97 Réunion européenne v. Spliethoff's Bevrachtingskantoor** (jedná-li se o mezinárodní transport zboží a místo, kde škoda vznikla, nelze zjistit, a finální místo určení zboží se může během transportu měnit, může být za místo dle článku 5 odst. 3 považováno pouze takové místo, ze kterého dopravce zboží expedoval).

ESD se v rozhodnutí **C-167/00 Verein für Konsumentinformation v. Henkel** zabýval i dotazem, zda je pro aplikaci článku 5 odst. 3 nutné, aby skutečně došlo ke vzniku škody, či zda postačuje nebezpečí jejího vzniku. Henkel, podnikatel domicilovaný v Mnichově, organizoval mimo jiné v Rakousku výlety spojené s předváděním výrobků. Jeho jednání napadla právnická osoba oprávněná hájit zájmy spotřebitelů VKI u rakouského soudu, jehož pravomoc odůvodňovala dotčeným článkem. Henkel se bránil tvrzením, že na rakouském území nedošlo ke vzniku škody, ani samotnému škodlivému jednání. ESD konstatoval, že aplikace článku 5 odst. 3 není závislá na existenci skutečné škody. To by znamenalo, že žaloba na zdržení se deliktního jednání, jejímž cílem je zabránění vzniku škody, by mohla být podána až teprve po vzniku skutečné škody. Preventivní jednání, v tomto případě organizace na ochranu spotřebitelů, je nutné považovat za věc související s občanskoprávním deliktem či kvazideliktem a spadající do rozsahu čl. 5(3). Tento výklad nebyl neočekávatelný. Negativní přístup by znamenal vyloučení řady žalob v rámci práva proti nekalé soutěži z dosahu Úmluvy, dnes nařízení. Skutečností ovšem je, že současné znění nařízení je v tomto směru jasnější.

Problémy jednotlivým národním soudům působí také interpretace pojmu **delikt či kvasidelikt**. Obdobně jako u jiných termínů použitých v právních aktech Společenství ESD judikoval, že interpretace těchto pojmů musí být autonomní.

Uchopitelné ukazatele nabízí rozhodnutí **C-96/00 ve věci Gabriel a C-27/02 Engler**. S ohledem na vazbu těchto rozhodnutí na problematiku spotřebitelských obchodů je uvedeme v příští části.

Otázku aplikovatelnosti článku 5 odst. 3 na žaloby ve věcech náhrady nepřímé škody řešil ESD také ve věci **C-220/88 Dumez a Oth**. Francouzské společnosti nárokovaly náhradu škody po německých bankách, které byly poskytovateli úvěru pro dceřiné společnosti (dodavatele) žalobců. Dceřiné společnosti byly domicilovány v SRN, stejně jako žalované banky. Vzhledem k tomu, že banky pozastavily poskytování úvěru německým dceřiným společnostem, nárokovaly jejich francouzské mateřské společnosti náhradu škody, kterou měly utrpět v návaznosti na platební neschopnost dceřiných společností (dodavatelů). Ty totiž v důsledku zrušení úvěrů zastavily práce a pozastavily platby. ESD řešil předběžnou otázku, zda je možné ustanovení článku 5 odst. 3 použít i na případy, kdy škoda je pouze následkem újmy způsobené jiným osobám, které jsou primárními oběťmi škody, a současně se tato nepřímá škoda projevuje na jiném místě než škoda primární. Soudní dvůr zaujal negativní stanovisko, podle něhož článek 5 odst. 3 není možné interpretovat tak, aby žalující strana uplatňovala nárok na náhradu škody utrpěné primárně jinými osobami u soudu v místě, kde ona sama zjistila škody na svém majetku.

Na závěr považujeme za vhodné doplnit výklad o rozhodnutí Soudního dvora v otázce, zda soudní instance, která je dle článku 5 odst. 3 pravomocná k posouzení žaloby, může v rámci téže žaloby rozhodovat i v otázkách nedeliktních. ESD na tuto otázku v rozhodnutí **C-189/87 Kalfelis v. Schröder** odpověděl negativně, přičemž znovu poukázal na speciální charakter tohoto článku.

Adhezní řízení. Nařízení umožňuje spojit žalobu o náhradu škody nebo o uvedení v původní stav s probíhajícím trestním řízením. Tuto situaci musí však soud místa, kde probíhá trestní řízení, dovolovat. Samozřejmě se musí jednat o věci v dosahu článku 1 nařízení.

Spory z jednání pobočky, jednatelství nebo jiné provozovny a vazba na místo jejich polohy. Toto ustanovení rovněž patří k těm, které vyvolaly řadu interpretačních dotazů. V tomto případě šlo:

- o vymezení termínu „**pobočka**“. tento termín má být autonomně vykládán. Z rozhodnutí lze poukázat na **14/76 De Bloos v. Bouyer** (charakteristickým rysem pobočky, zastoupení či jiné složky je, že je subjektem řízení a kontroly ústředí), podobné zaznělo i v **139/80**

Blanckaert and Willems v. Trost. Další znaky uvádí **33/78 Somafer v. Saar-Ferngas** (musí jít o útvar trvalé povahy, schopný vést jednání s třetími osobami, spor se musí týkat právě pobočky, nikoli společnosti jako takové). K zajímavým závěrům, v nichž byla chráněna dobrá víra osob třetích, došel ESD v rozhodnutí **218/86 SAR Schotte GmbH v. Sociétés Parfums Rothschild, Sarl**. (přestože se jednalo o právně samostatnou filiálku společnosti, vzhledem k jevové stránce jejího jednání podobnému činnosti spíše pobočky, byl konstatován dopad článku 5 odst. 5).

- o vymezení termínu „**jednání**“. V rozhodnutí **33/78 Somafer v. Saar-Ferngas** v tomto směru zaznělo, že musí jít o spory týkající se práv a povinností spjatých se správou pobočky a o spory z úkonů pobočky činěné jménem mateřské společnosti, které mají být realizovány v místě sídla pobočky.

Ostatní případy. V článku 5 odst. 6 a 7 jsou uvedeny pravomoci v případě trustu a záchranných či pomocných pracích v horách či na moři.

III. Alternativní pravomoc dle článku 6

Literaturou označovaná alternativní pravomoc II je alternativou jak pro situace uvedené v článku 2, tak pro situace uvedené v článku 5. Smyslem tohoto ustanovení je soustředit dvě nebo více řízení, která spolu úzce souvisejí, k jednomu soudu. Totéž platí pro zajišťovací a intervenční žaloby, vzájemné žaloby a žaloby týkající se smluv souvisejících s žalobou proti téže straně ve věcech týkajících se věcných práv k nemovitostem.

Roli zde hraje jak procesní ekonomie, tak snaha o zamezení rozhodování soudů různých států v souvisejících věcech.

Jako ústřední rozhodnutí v otázce souvisejících řízení je považováno rozhodnutí **189/87 Kalfelis v. Bankhaus Schröder, Münchmeyer, Hengst and Co.** ESD zde konstatoval, že pro aplikaci článku 6 odst. 1 musí existovat mezi různými žalobami vznesenými týměž žalujícími proti různým žalovaným spojení takového druhu, že je prospěšné rozhodnout žaloby společně za účelem odstranění rizika, že by vznikla neslučitelná rozhodnutí vycházející z různých řízení.

Z dalších rozhodnutí lze jmenovat **C-365/88 Kongress Agentur Hagen v. Zeehaghe** (existence souvislosti mezi hlavní a zajišťovací žalobou, determinace připuštění žaloby národním právem), **C-341/93 Danvaern v. Otterbeck** (dopad článku 6 odst. 3 na separátní žaloby, nikoli na pouhé procesní obrany).

1. Nařízení ve svém překladu využívá termín „příslušnost“. Jak bylo uvedeno v úvodní části, po publikaci českého překladu je třeba pro zachování jednoty vnímání problematiky v rámci právní obce používat publikovaný termín. Nicméně, v daném případě by bylo vhodnější použít termín pravomoc (ve smyslu mezinárodní pravomoci), nikoli příslušnost. Důvodem je jednak jednota vnímání této terminologie a nutnost. K otázce terminologie Kučera, Z., Mezinárodní právo soukromé, Doplněk, Brno, 1999, 358 a násl.
2. Úmyslně je používán termín „domicil“ jako termín neutrální k termínům, které užívá české právo. Tento neutrální termín tak je naplňován dle kritérií obsažených v ustanovení článků 59 a 60 nařízení.
3. Burgstaller zejména s odkazem na názory zastávané Geimerem. Burgstaller, A., Neumayer, M., LexisNexis, Wien, 2005, Heft 1, s. 47, literatura v poznámce 179.
4. Výslovně uvedeno ve Zprávě Jenarda, Úřední věstník 1979, C 59, s.1,8).
5. C-281/02 Owusu v. N.B. Jackson, s. 5.
6. C- 190/89 Rich v. Impianti, C-406/92 Tatry v. Maciej Rataj, C 412/98 Group Josi Reinsurance Company SA v. Universal General Insurance Company.
7. Naposledy rozhodnutí C-281/02 Owusu v. N.B. Jackson.
- 8/ Burgstaller, A., Neumayer, M., c.d. 3, s. 20, Kroppholler, J. Europäisches Zivilprozessrecht, Heidelberg, 1993, poznámka před článkem 5 odst.1.
9. Ancel, B., The Brussels I Regulation: Comment, in Yearbook of Private International Law, Vol. III, Kluwer Law International, The Hague, 2001, s. 108 a násl.
10. Z dalších rozhodnutí lze uvést: 9/87 SPRL Arcado v. SA Haviland, 133/81 Yvenel v. Schwab, 32/88 Six Constructions v. Humber, C-365/88 Kongress Agentur Haen v. Zeehaghe, C-125/92 Mulox v. Geels, C-383/95 Rutten v. Gross Medical, C-51/97 Réunion européenne v. Spliethoff s Bevrachtingkantoor, C- 27/00 Weber v. Ogdén.
11. U mezinárodních kupních smluv bude často termín naplňován na úrovni Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží z roku 1980.

